

TOELICHTING OP DE MANDAATREGELING GEMEENTE STRIJEN 2011

1.1 Inleiding

Het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester hebben op 29 juli 1997 het ‘Mandaatbesluit 1992, na 10^e wijziging’ vastgesteld. Dit mandaatbesluit regelt de bevoegdheden die het college heeft gemandateerd aan de hoofden van de sectoren Maatschappelijke Zaken, Wonen & Werken en sector Middelen.

Bij besluit van 14 september 2004 is een deel van het bovengenoemde mandaatbesluit ingetrokken. Dit betreft het deel voor wat betreft de gemandateerde bevoegdheden aan het hoofd van de sector Wonen & Werken. Op 14 september 2004 is voor het hoofd van de sector Wonen & Werken een nieuw mandaatbesluit ‘mandaatbesluit sectorhoofd wonen en werken 2004’ vastgesteld. Dit besluit is op 6 januari 2009 geactualiseerd.

Naast de bovengenoemde mandaatbesluiten zijn de volgende losse (mandaat)besluiten genomen:

- mandaatbesluit wet maatschappelijke ondersteuning van 9 januari 2007;
- mandaatbesluit beslissen op sponsorverzoeken (artikel 2, lid 3 Verordening Welzijn Strijen 2004) van 1 mei 2007;
- mandaatbesluit ‘mandatering vakgebied burgerzaken’ van 21 november 2000 en 13 februari 2001;
- mandaatbesluit medewerkers bouw- & woningtoezicht van 19 november 2002;
- machtiging tot het ondertekenen van overeenkomsten met particulieren inzake de aanleg van wandelpaden over hun grond van 7 augustus 2007;
- mandaatbesluit lichte bouwvergunningen van 3 februari 2004;
- mandaatbesluit digitale plannen van 4 mei 2010;
- mandaatbesluit voor het verlenen van vergunningen in het kader van artikel 15 van de Leegstandswet van 26 mei 2009;
- mandaatbesluit hardheidsclausule belastingen van 21 februari 2006;
- mandaatbesluit ondertekening stukken van het college door de gemeentesecretaris van 7 oktober 2003.

Gelet op de ouderdom van de genoemde mandaatbesluiten, het feit dat er lopende de tijd losse mandaatbesluiten zijn genomen en gelet op het feit dat er een aantal wetswijzigingen hebben plaatsgevonden, is het gewenst de genoemde mandaatbesluiten te actualiseren en samen te voegen tot één nieuw besluit.

Daarnaast kent de gemeente een aantal regelingen waarin reeds een mandaatregeling is opgenomen. Deze mandaten blijven afzonderlijk bestaan. Voorbeeld hiervan zijn het treasurystatuut gemeente Strijen 2011 en de budgethoudersregeling. Ook in regelingen ten aanzien van het personeel van de gemeente Strijen zijn reeds bevoegdheden opgedragen aan sectorhoofden of gemeentesecretaris.

1.2 Karakter mandaatregeling bestuursrecht

Mandaat is de bevoegdheid om in naam van een bestuursorgaan publiekrechtelijke besluiten te nemen. Deze regeling gaat in hoofdzaak over het nemen van besluiten namens burgemeester en wethouders of de burgemeester van de gemeente Strijen. Ook valt onder het mandaat de machtiging tot het verrichten van handelingen die noch een besluit, noch een privaatrechtelijke rechtshandeling zijn. Deze handelingen staan vermeld in de mandaatregeling en zijn veelal nauw verbonden met het nemen van besluiten of zijn routineuze handelingen.

Besluiten van de heffingsambtenaar en de ambtenaar burgerlijke stand vallen niet onder dit mandaatbesluit. De heffingsambtenaar en de ambtenaar burgerlijke stand nemen besluiten namelijk

niet namens burgemeester en wethouders, maar zijn op grond van de Gemeentewet en het Burgerlijk Wetboek zelfstandige bestuursorganen. In het verleden is ook gekozen om mandaat te verlenen aan instanties/personen buiten de gemeentelijke organisatie. In mandaat zijn bijvoorbeeld bevoegdheden overgedragen aan de Milieudienst Zuid-Holland Zuid, de Regionale Sociale Dienst, het SVHW en de Regionale Afvalstoffen Dienst. Deze mandaatbesluiten vallen ook buiten de voorliggende mandaatregeling en blijven apart bestaan.

Bij mandaat worden de besluiten genomen door de ambtenaar (mandataris) zelf. Het gaat dan om een ambtenaar in dienst van de gemeente Strijen. Dit betekent dat, hoewel aan deze ambtenaar de uitoefening van de bevoegdheid is opgedragen, het college van burgemeester en wethouders verantwoordelijk blijft. Mandaat gaat uit van een overdracht binnen dienstverband. Hierbij blijft het bestuursorgaan (mandans) bovendien bevoegd om de gemandateerde bevoegdheid zelf uit te voeren.

1.3 Mandaat is beslissings-, ondertekenings- en afdoeningsmandaat

De nu voorliggende mandaatregeling is afgestemd op de bestaande mandaatbesluiten en op de Strijense bestuurspraktijk. Mandaat is de bevoegdheid om namens het bestuursorgaan besluiten voor te bereiden, besluiten te nemen, deze besluiten (brieven) te ondertekenen en af te doen. Indien het mandaat in de regeling aan een ambtenaar is verleend mag hij of zij dus voorbereiden, nemen en uitvoeren of afdoen. Ook voor handelingen die hiermee samenhangen is mandaat verleend.

De burgemeester en het college moeten zelf een besluit nemen indien in deze mandaatregeling hiervoor geen mandaat is verleend. Ook kan besluitvorming door deze bestuursorganen zelf plaatsvinden bij gevoelige besluiten of om andere door het college of de burgemeester aangegeven redenen. In deze gevallen blijft het uitgangspunt dat deze besluiten worden ondertekend door de burgemeester of, in geval van het college, door de burgemeester en gemeentesecretaris.

1.4 Uitgangspunten mandaatverlening

Bij het opstellen van deze regeling is aansluiting gezocht bij de in praktijk bestaande werksituatie en de tot nu toe geldende mandaatregelingen. Dit mandaat heeft zich in de bestuurspraktijk bewezen en vormt een goed middel om de dienstverlening en de klantgerichtheid te waarborgen en te verbeteren.

De onderstaande uitgangspunten zijn richtinggevend voor de vraag of er wel of niet en onder welke voorwaarden mandaat moet worden verleend:

- Mandatering bevordert de effectiviteit en klantgerichtheid in de organisatie;
- De juridische, bestuurlijke en financiële risico's zijn aanvaardbaar;
- Er moet bij voorkeur een duidelijk beleidskader aanwezig zijn: dit kan zich manifesteren in een vastgesteld beleid en kaderstelling of in (gedetailleerde) regelgeving van hogerhand.

Deze uitgangspunten zijn in deze mandaatregeling op twee manieren verwerkt. In de eerste plaats is vastgelegd in welke gevallen er geen mandaat is. Dit zijn absolute uitzonderingsgronden die gelden voor de gehele mandaatregeling. Verder is er gekozen voor relatieve uitzonderingsgronden. Dit zijn ijkpunten waaraan de ambtenaar aandacht moet geven bij het gebruik maken van zijn mandaat. Die punten zijn neergelegd in een interne instructie.

1.5 Geen mandaat

Op grond van artikel 10:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is mandaat in bepaalde gevallen uitgesloten.

In artikel 10:3 Awb is opgenomen dat geen mandaat mag worden verleend voor:

- Gevallen waarin bij wettelijk voorschrift is bepaald dat geen mandaat verleend mag worden of de aard van de bevoegdheid zich tegen de mandaatverlening verzet;

- Het vaststellen van algemeen verbindende voorschriften, tenzij bij de verlening van die bevoegdheid in mandaatverlening is voorzien;
- Het nemen van een besluit ten aanzien waarvan is bepaald dat het met versterkte meerderheid moet worden genomen of waarvan de aard van de voorgeschreven besluitvormingsprocedure zich anderszins tegen de mandaatverlening verzet;
- Het beslissen op een beroepschrift;
- Het vernietigen van of het onthouden van goedkeuring aan een besluit van een ander bestuursorgaan;
- Het beslissen op een bezwaarschrift of op een verzoek als bedoeld in artikel 7:1a, eerste lid Awb, aan degene die het besluit waartegen het bezwaar zich richt, krachtens mandaat heeft genomen;
- Het verlenen van mandaat tot het opleggen van een bestuurlijke boete aan degene die van de overtreding een rapport of proces-verbaal heeft opgemaakt, indien artikel 5:53 van toepassing is.

De bovengenoemde uitzonderingen worden in deze mandaatregeling uitgebreid met de uitzondering dat het mandaat niet geldt voor het vaststellen, wijzigen of intrekken van beleidsregels. Tevens wordt geen mandaat verleend:

- Tot het vaststellen, wijzigen of intrekken van algemeen verbindende voorschriften;
- Tot het beslissen op een bezwaar-, beroepschrift of een klacht, en;
- Tot het vaststellen, wijzigen of intrekken van beleidsregels.

Algemeen verbindende voorschriften zijn gemeentelijke verordeningen en op die verordeningen gebaseerde nadere regels. Algemeen verbindende voorschriften is plaatselijke wetgeving; dat zijn regels die gelden voor alle burgers. Mandaat geldt niet voor het vaststellen van de algemeen verbindende regels. In de meeste gevallen is de raad hiervoor bevoegd.

Voor het beslissen op een klacht wordt geen mandaat verleend. Het gaat dan om een klacht zoals bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht en waarop de (gemeentelijke) interne klachtenregeling van toepassing is. Het gaat dan om het recht om te klagen over de wijze waarop een bestuursorgaan of ambtenaar zich in een bepaalde gelegenheid jegens klager heeft gedragen. Klachten over bijvoorbeeld het beheer van de openbare ruimte, groen of wegonderhoud vallen hier niet onder.

Met beleidsregel wordt bedoeld een besluit waarin het bestuursorgaan vastlegt op welke manier zij wil omgaan met bevoegdheden. In een beleidsregel wordt bijvoorbeeld vastgelegd wat het beleid is bij het beoordelen van bepaalde aanvragen. Soms gebeurt dat in beleidsnota's. Het vaststellen van beleid of beleidsregels is besturen op hoofdlijnen. Dat is en blijft een bevoegdheid en taak van de burgemeester of het college. Deze kaderstelling leent zich dus niet voor mandaat.

1.6 Interne instructie over toepassing mandaat

Waar, langs de weg van mandatering, een bevoegdheid ook wordt gelegd, de verantwoordelijkheid voor het gemeentelijk handelen blijft steeds bij het bestuursorgaan. In deze mandaatregeling wordt onder andere het recht aan de ambtenaar gegeven om onder mandaat beslissingen te nemen. Deze verantwoordelijkheid kent als keerzijde de plicht om rekenschap af te leggen. Er is dus sprake van een dynamische mandaatrelatie; het komt aan op goede samenwerking en communicatie tussen bestuur(der) en ambtenaar. Hierbij past geen star systeem van controle of formele beperkende voorwaarden.

Gelet op het vorenstaande is er gekozen voor een korte interne instructie. De bedoeling van deze instructie is dat de ambtenaar bij gemandateerde besluitvorming de bestuurlijk/politieke gevoeligheid en de financiële en/of juridische risico's inschat en zorgt voor integrale besluitvorming.

Met de gemandateerde bevoegdheid moet zorgvuldig worden omgesprongen. Afhankelijk van de situatie kan dit in de voorbereiding van een besluit betekenen dat er terugkoppeling of overleg plaatsvindt met andere afdelingen of met een bestuurder. Dit overleg kan ertoe leiden dat er geen gebruik wordt gemaakt van het mandaat en dat het bestuursorgaan (alsnog) zelf een beslissing neemt.

De instructie heeft uitsluitend een interne werking. Overtreding van de instructie heeft hierdoor geen gevolg voor het geldend zijn van een besluit. Wel kan natuurlijk overtreding van de instructie ertoe leiden dat de ambtenaar zijn mandaat wordt ontnomen of dat het bestuursorgaan incidenteel of structureel het mandaat terugneemt.

Wanneer een besluit genomen wordt met overschrijding van de grenzen van het mandaat beschermt het vertrouwensbeginsel de burger indien hij op de aanwezigheid van een geldend mandaat vertrouwt en daarop ook mocht vertrouwen. Hiervan is bijvoorbeeld sprake wanneer een ambtenaar in mandaat een besluit neemt die niet voorkomt in de mandaatregeling en de burger er met goede redenen vanuit mocht gaan dat de ambtenaar wel bevoegd was. In die gevallen wordt het buiten de grenzen van mandaat genomen toegerekend aan het bestuursorgaan.

1.7 Mandaat is functiegebonden/ondermandaat

In deze mandaatregeling wordt het mandaat gegeven aan functies, niet aan personen. Het mandaat wordt gelegd bij het sectorhoofd of de gemeentesecretaris, en bij afwezigheid diens plaatsvervanger. In een aantal gevallen is ondermandaat mogelijk. Het sectorhoofd of gemeentesecretaris is bevoegd dit ondermandaat als vermeld in deze mandaatlijst te verlenen aan functies die de andere medewerkers uitoefenen. De gevallen waarin ondermandaat wordt verleend zijn over het algemeen gevallen waarin dit uit praktische overwegingen gewenst is.

In het ondermandaatbesluit worden instructies gegeven die bij het uitoefenen van de ondergemandateerde bevoegdheden in acht dienen te worden genomen. Op ondermandaatbesluiten zijn de bepalingen van de mandaatregeling van overeenkomstige toepassing. De medewerkers die worden gemandateerd door het sectorhoofd of gemeentesecretaris kunnen de ondergemandateerde bevoegdheden niet (verder) ondermandateren.

1.8 Ondertekening

De beschikkingen die in mandaat worden genomen moet worden ondertekend door de ambtenaar (mandataris). Bij de ondertekening moet de functie van de ambtenaar worden vermeld.

Bij beschikkingen (brieven) namens burgemeester en wethouders is de ondertekening:
burgemeester en wethouders van Strijen,
namens hen,

(naam ambtenaar)
het hoofd van de sector (naam sector) / de gemeentesecretaris

Bij beschikkingen (brieven) namens burgemeester is de ondertekening:
burgemeester van Strijen,
namens hem,

(naam ambtenaar)
het hoofd van de sector (naam sector) / de gemeentesecretaris

Als de ondertekening plaatsvindt door het plaatsvervangend sectorhoofd of plaatsvervangend gemeentesecretaris wordt de functieomschrijving : het plaatsvervangend hoofd van de sector (naam sector) of de plaatsvervangend gemeentesecretaris.

1.9 Indeling mandaatlijst

Deze mandaatregeling bestaat, naast deze toelichting, uit een mandaatbesluit, een interne instructie, een besluit ondermandaat en een mandaatlijst.

De mandaatlijst geeft een overzicht van de mandaten om, overeenkomstig de reikwijdte van het mandaatbesluit, besluiten te nemen in de gemeente Strijen. De lijst is onderverdeeld in vier kolommen. Hierbij bevat de eerste kolom het volgnummer, de tweede kolom de omschrijving van de bevoegdheid die wordt gemandateerd, de derde kolom de wettelijke basis en de vierde kolom vermeld aan wie ondermandaat wordt verleend.

In de mandaatlijst zijn de gegeven mandaten benoemd. Hierbij is gekozen eerst de mandaten te noemen die voor elke sector gelden. Vervolgens worden de specifieke mandaten per sector vermeld. De algemene mandaten staan in het mandaatbesluit en in hoofdstuk 1 van de mandaatlijst. De meer specifieke mandaten staan in de verschillende hoofdstukken per sector. De omvang van het mandaat wordt dus bepaald door het algemene mandaat in samenhang te lezen met het specifieke mandaat per sector.

1.10 Actualisatie mandaatlijst

Elk jaar zal bezien worden of de mandaatlijst door middel van een onderhoudsronde moet worden gewijzigd.